

Građani Devdelije će uskoro na referendum glasati za ili protiv davanja koncesije za eksploataciju mineralnih sirovina, zlata i bakra, na delu planine Kožuf. Odluka o referendumu doneta je jednoglasno na Savetu održanom 16. marta. Ovo je možda jedini slučaj da su na istoj strani bili predstavnici VMRO-DPMNE i SDSM-a.

Inicijativu za održavanje referenduma podnelo je Udruženje „Spas za nas“.

Opština Devdelija do sada je izdala dve koncesije za geološka istraživanja mineralnih sirovina. Istraživanja su već pri kraju i kanadska kompanija, vlasnik koncesije, već je podnela zahtev za koncesiju za eksploataciju.

Savet opštine Devdelija smatra da planina Kožuf nema uslove za eksploataciju zlata, bez obzira na rezultate istraživanja, jer oblast važi za eko-region koji proizvodi zdravu hranu, a uskoro u ovoj oblasti treba da se gradi kapitalni projekat „Konjska brana“.

Prethodna iskustva ove vrste eksploatacije metodom luženja, pokazala su katastrofalne posledice po životnu sredinu.

Prema projekciji kanadske kompanije Nevsun, u periodu od 20 godina iz rudnika Konjsko planirano je da se izvadi 300 tona zlata. Otvorena eksploatacija podrazumeva otvaranje rupe prečnika tri kilometra i dubine 700 metara. Godišnje bi se otkopavalo 15 miliona kubnih metara rude.

Udruženje „Spas za nas“ tvrdi da je najgore to što se izdvajanje zlata iz rude vrši upotrebom cijanida. I jalovina i tečnost imaju velike koncentracije cijanida, sumporne kiseline, arsena, talijuma, antimona, s periodom poluraspada od 2.000 godina.

Posledice po životnu sredinu bile bi potpuno uništavanje planine Kožuf, sečenje 3.000 hektara bukove šume, zagađenje vazduha sa 3.000 tona visoko kancerogene prašine godišnje, zagađivanje svih podzemnih i površinskih voda cijanidom, sumpornom kiselinom, arsenom, talijumom, manganom, zagađivanje zemljišta u celoj Devdelijskoj dolini, a potom i iseljavanje stanovništva u krugu od 50 kilometara.

Kompanija Nevsun, preko ogranka Reservoir Minerals, ima dve koncesije za istraživanja - Konjsko i Dvorište. Koncesije važe do 4. jula ove godine.